አማርኛ ቋንቋ ትምህርት

አሥራ አንደኛ እና አሥራ ሁለተኛ □ኢል

ማ□ጫ□

1 የመጀመሪያው ወሰነ-ትምህርት..
2 ሁለተኛው ወሰነ-ትምህርት..
3 ለማጣቀሻ የሚያገለግሉ መጻሕፍት ዝርዝር..

አዘጋጆች

- □/ር ሮት ሄ□ስ - የውጭ አማካሪ
- ረዳት ኘሮፌሰር አለም □ሽቱ - የሃገር ውስጥ አማካሪ
- ጥላሁን ገ/ክርስቶስ - አጠቃላይ ትምህርት ስ/ት/ማ/ዝ/መምሪያ ት/ሚ
- ተስኛጽ ቴሴሞ - አጠቃላይ ትምህርት ስ/ት/ማ/ዝ/መምሪያ ት/ሚ
- ሃኒም ይስሐቅ - አጠቃላይ ትምህርት ስ/ት/ማ/ዝ/መምሪያ ት/ሚ
- ታደሰ እሸቴ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህር
- ሰናይት ከበደ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህርት
- ዋሲሁን መለሰ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህር
- ደመላሽ አለሙ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህር
- ተሾመ ሰንበቶ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህር
- ሰለሞን □□ሉ - ከአ.አ. አስተዳደር፣ መምህር
- አበበ ቢቂላ - ከኦሮሚያ ብ/ክ/መ/ትምህርት ቢሮ
- ቴቱ ካሚሶ - ከደቡብ ሕዝቦች ብ/ክ/መ/ ትምህርት ቢሮ
- □□ጻ ታከለ - ከደቡብ ሕዝቦች ብ/ክ/መ/ ትምህርት ቢሮ
- አ ቃ□ ጻ ሬሳ - ከቤኒሻንጉል ጉሙዝ ብ/ክ/መ/ትምህርት ቢሮ
- □ □ ካዊች - ከጋምቤላ ብ/ክ/መ/ትምህርት ቢሮ
- በድሪያ ኡመር - ከድሬዳዋ አስተዳደር ካውንስል ትምህርት ቢሮ

መ ፅ ቢ □

ልሳነ ብዙ በሆኑ እንደ ኢትዮጵያ ባሉ ሀገራት ውስጥ ከአንድ በላይ የሆኑ የስራ ቋንቋችን መጠቀም የተለመደ ነው:: በስራ ቋንቋነት የሚመረጡት ቋንቋች ደግሞ ተገቢውን አገልግሎት መስጠት ይችሉ ዘንድ በሀገሪቱ ስርአተ ትምህርት ውስጥ ተገቢውን ስፍራ ማግኘት ይኖርባቸዋል:: ቋንቋቹ በስርአተ ትምህርቱ ውስጥ ተገቢውን ቦ□ ሲ□ፍኙ የዜጎች በቋንቋቸው የመገልገል ብቃት ይዳብራል:: ይህም በክልል ብሎም በፌዴራል ደረጃ ስራን ለማቀላጠፍ ከማገዙም በላይ የዜጎችን በራስ የመተማመን ብቃት ከፍ ያደርጋል:: መንግስት ይህንን ከግብ ለማድረስ እየጣረ መሆኑ ቢታወቅም አንዳንድ ክፍተቶች ግን መፈጠራቸው አልቀረም:: ከነዚህም ክፍተቶች መካከል ዋና ዋና የሚሰኙት ከዚህ የሚከተሉት ናቸው::

1. እንደ አማርኛ፣ ኦሮምኛ፣ ትግሪኛና መሰል ሀገርኛ ቋንቋች በመሰናዶ ደረጃ ሲሰጡ ቆይተው በማጠቃለያው ፈተና ውስጥ አለመካተታቸው ተማራቹ ለራሳቸው ቋንቋች ትኩረት እንዲነፍጉ ምክንያት ሆኗል:: በዚህም የተነሳ በዚህ ደረጃ እነዚህን ቋንቋች የሚያስተምሩ መምህራን ችግር እያጋጠማቸው መሆኑን ሲገልፁ ማድመጥ የተለመደ ነው:: እናም ተማሪዎቹ ለቋንቋቸው ትምህርት ትኩረት እንዲሰጡ እንደ ሌሎቹ የት/ዓይነቶች በእኩልነት ታይቶ ፈተና የሚሰጥበት ሁኔታ ቢመቻች
2. በአሁኑ ጊዜ አስራ ሁለተኛ ክፍል አጠናቆ እንደ አማርኛ፣ ኦሮምኛ፣ ትግሪኛና መሰል በሆኑ ሀገርኛ ቋንቋች ደብዳቤ፣ ፅፎ ማቅረብ ችግር እየሆነ በመምጣት ላይ ይገኛል:: እንዲህ አይነቱ ችግር ይፈጠር ዘንድ የቋንቋቹ ትምህርት በመሰናዶ ደረጃ ተገቢውን ቦታ አለማግኘት የበኩሉን አስተዋፅኦ ሳያደርግ እንዳልቀረ መገመት አያዳግትም::
3. በክፍለ ጊዜ ስርጭትም ረገድ ትልቅ ችግር አለ:: እንደ አማርኛ፣ ኦሮምኛ፣ ትግሪኛና መሰል ለሆኑ ሀገርኛ ቋንቋች የተመደበው ክፍለ ጊዜ አነስተኛ ነው:: በዚህም የተነሳ ተፈላጊውን የመፃፍ፣ የማንበብ፣ የመናገርና የማዳመጥ ክሂልን ባለው ውስን ጊዜ ውስጥ ለማስጨበጥ አመቺ አልሆነም::
4. በተለያዩ ትምህርት ቤቶች ውስጥ የማጠናከሪያ ትምህርት ይሰጣል:: ይሁን እንጂ እንዲህ አይነቱ የማጠናከሪያ ትምህርት እንደ አማርኛ፣ ኦሮምኛ ፣ ትግሪኛና ለመሳሰሉት ቋንቋች ብዙ ጊዜ ትኩረት ሲሰጥ አይ□□ም:: □ህ □ፅሞ ተማሪች በአፍ መፍቻ ቋንቋቻቸው ያላቸውን ችሎ□ እንዳያዳብሩ ከማድረጉም በላይ በአፍ መፍቻ ቋንቋቻቸው ያላቸውን ችሎታ እንዳ□ቴበሩ ከማድረጉም በላይ በአፍ መፍቻ ቋንቋቻቸው ላይም አሉታዊ አመለካከት እንዲፈጥሩ ምክንያት ይሆናል:: በራሱ ቋንቋ ላይ አሉታዊ አመለካከት የሚፈጥር ዜጋ ደግሞ ይህን አመለካከቱን በሌሎች ላይ በማጋባት መንግስት የጀመረውን ዜጎችን በቋንቋቸው የማስተማር ሂደት ሊያውክ እንደሚችል የታወቀ ነው::

ከፍ ሲል የተዘረዘሩት ችግሮች በአብዛኞቹ የሀገራችን ቋንቋዎች ላይ የሚ□□ ቢሆንም የደፌራል የስራ ቋንቋ እንደ መሆኑ መጠን ችግሩ በአማርኛ ላ□ ጎልቶ መ□□ቱ

አልቀረም:: ቋንቋው ክልሎችን ከክልሎች የሚያገናኝ ከመሆኑም በላይ በፌዴራል ደረጃ በርካ□ ስራች የሚካሄዱበት ቁልፍ ቋንቋ ነው:: በመሆኑም ከፍ ሲል □ተ□ረ□ሩት ችግሮች ተወግደው ውጤታማ የሆነ የሀገርኛ የቋንቋ መማር ማስተማር ሂደት ይፈጠር ዘንድ የ□ርስ ቢሮ ተገቢውን ክትትል አድርጎ ለችግሮቹ መፍትሄ እንደሚያፈላልግ ተስፋ እናደርጋለን::

የአማርኛ ቋንቋ ትምህርት

አሥራ አንደኛ □ኢል

የመጀመሪያው ወሰነ-ትምህርት

ምክራአ:- አንድ፣ ቋንቋና ህብረተሰብ (*□ኦለ ቲ□ 12*)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- *ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- ስለቋንቋና ጽሕፈት ምንነት እንዲሁም ግንኙነትና ልዩነት □ጸ□ቴ□ሩ ይገልጻሉ፤ አናባቢና ተነባቢ ድምጾችን ይለያሉ፤ ቃላትን በድምፀ ልሣናዊና በቀለማዊ የአፃፃፍ ሥርዓት ዘዴ ይፅፋሉ፤ ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ ይሰጣሉ፤ መመሪያዎችን በትክክል ይተገብራሉ፤ አንቀፅን ያስፋፋሉ::*

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
ቋንቋና ህብረተሰብ	• ቋንቋና ጽሑፍ • ማ□ቴ□ር • ትምና-ልሣናት /አናባቢና ተነባቢ/ • ቀዓተኛ ፍቺ • መመሪያዎችን መከተል • መረጃዎችን ከመፃሕፍት ማፅኘት • የአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶች	• የንግግር ቋንቋና የፅሑፍ ቋንቋን ማወዳደር • የጽሕፈትን አጀማመር መግለፅ • በጽሕፈትና በንግግር ቋንቋ መካከል ያለውን ግንኙ ነትና ልዩነት መዘርዝር • ፅሕፈት ለማህበረሰቡ ያለውን □ቀሜታ መተንተን • ቋንቋና ጽሕፈት ካላቸው □ቀሜታ አኳያ ማወዳደር • ትምፀ ልሣናትን መለየት • ቃላትን በድምፀ ልሣናዊና በቀለማዊ አፃፃፍ መፃፍ • ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ መፈለግ • በቃልም ሆነ በጽሑፍ የሚሰጡ መመሪያዎችን መከተል • ቋንቋና ጽሕፈትን በተመለከተ መረጃን ለማግኘት ልዩ ልዩ መፃሕፍትን ማንበብ • የአንቀፅ ማስፋፊያ ስልቶችን ለይቶ አንቀፅን አስፋፍቶ መነአ	• ካለፉት የክፍል ደረጃዎች ስለቋንቋ ያላቸውን ግንዛቤ እንዲገልፁ ማበረታታት • በቋንቋና በፅሕፈት ምንነት እንዲሁም አጀማመር ላይ እንዲወያዩ በማድረግ ማጠናከሪያ ሃሣብ መስጠት • በፅሕፈትና በንግግር ቋንቋ መካከል ያለውን ግንኙነትና ልዩነት እንዲዘረዝሩ ማትረፅ • ፅሕፈት ለማህበረሰቡ ያለውን ጠቀሜታ እንዲገልፁ ማትረፅ • ቋንቋና ፅሕፈት በማህበረሰቡ ከሚሰጡት ጠቀሜ□ አኳያ □ጸ□ቴ□ሩ እንዲገልፁ ማበረታታት • አናባቢንና ተነባቢ ድምጾችን ለይተው ቃላትን በድምፀ ልሣናዊና ቀለማዊ አፃፃፍ ሥርዓት እንቲጎኘ ምሣሌ በመስጠት በመልመጃ ማሠራት • መዝገበ ቃላትን በመጠቀም ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ እንዲሰጡ ማድረግ • የተለያዩ መመሪያዎችን ተከትለው የተሰጡ ተግባሮችን እንዲያከናውኑ ማድረግ • ስለቋንቋና ፅሕፍት የሚተነትኑ መፃሕፍትን እንዲያነቡ በማትረፅ ጸ□ቸውን መረጃዎች ክፍል ውስጥ እንዲያቀርቡ ማበረታታታ • የተለያዩ የአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶችን ተጠቅመው አንድን አንቀጽ እንዲጽፉ ለማድረፅ በሂ□□ዊ □ጸ ተ□ቅሞ ማበረታታት

ዕምቶግ

- በቋንቋና ፅሕፈት ምንነት እንዲሁም አጀማመር ላይ ተወያይተው የማጠናከሪያ ሃሣብ ላይ መድረሣቸውን መገምገም፤
- በፅሕፈትና በቋንቋ መካከል ያለውን ግንኙነትና ልዩነት በዝርዝር መግለፃቸውን መከ□ተል፤
- ፅህፈት ለማህበረሰቡ ያለውን ጠቀሜታ መግለፃቸውን ማየት፤
- አናባቢና ተናባቢ ድምጾችን መለየቻውን፣ ቃላትን በድምፀ ልሣናዊና ቀለማዊ አፃፃፍ ስርአት መፃፋቸውን መከ□ተል፤
- ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ መስጠታቸውን ማየት፤
- የተለያዩ መመሪያዎችን ተከትለው የተለያዩ ተግባሮችን ማከናወናቸውን ማረጋገጥ፤
- መረጃዎችን በማንበብ ያገኙትን መረጃ ክፍል ወስጥ ሰያቀርቡ ማየት፤
- ሂ□ታዊ የጽሕፈት አቀራረብ ዘዴ በመተግበር ተማሪዎች የተለያዩ የአንቀጽ ማስፋፊያ ዘዴዎችን ተከትለው አንቀጽ ማስፋፋታቸውን መከ□ተል።

ምክራአ:- ሁለት፤ ቅርሶቻችን (□ክለ ፏ□ 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- ስለቅርሶቻችን ዓይነት፣ጥቅምና አያያዝ ይናገራሉ፤ይጽፋሉ፤ በዐ.ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ ይለያሉ፤ የመረጃ ምንጮችን ተጠቅመው ያገኙትን ሃሣብ ይገልፃሉ፤ መመሪያ ተከትለው ፅሑፍን ጸሣዓ ራሉ፣ ዘገባ ያቀርባሉ፣ የተለያዩ መልመጃዎችን ይሰራሉ::

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
ቅርሶቻችን	• አንብቦ መረዳት • በዐ.ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎች ሙያ • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ • ከሬዲዮን፣ ከቴሌቪዥን. . . □ሚተላለፕ መልእክቶችን ማዳመጥ • ውይይት ማካሄድ • ከመጻሕፍት፣ከመጽሔት፣ ከጋዜጦችና ከቃለ-መጠይቆች መረጃ ማንበብ • የጽሑፍን ይዘት አሣጥሮ /ፊ ምቆ/ ማቅረብ • □ቫ	• አንብበው የተረዱትን በቃልና በ□ሑአ መፅለ□ • ከዐ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ መለየት • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት • ስለቅርሶቸችን በሬዲዮና በቴሌቪዥን የሚተላለፉ መልእክቶችን ተከታትሎ ሃሣብ ማቅረብ • በቅርሶቻችን ዓይነት፣ ጥቅምና አያያዥ ላይ መወያየት • ስለቅርሶቻችን መረጃ ከመጻሕፍት፣ መጽሔቶች፣ ጋዜጦችና ቃለመጠይቆች ሃሣብ መ□ሰት • የአንድን ጽሑፍ ይዘት አሣጥሮ /ጨምቆ/ ማቅረብ • በመመሪያ መሠረት ዘገባ ማቅረብ • የዘገባ ምንነትና አይነቶችን መለየት	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /በቅድመ-ንባብ፣ በንባብ ጊዜና በድህረ ንባብ ሂደቶች/ በተግባር ላይ ማዋል • የተለያዩ ምሳሌዎችን በመስጠት በዐ.ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ እንዲለዩ ማበረታታት • ቃላትን በተመሣሣይ ፍቻቸውና በተቃራኒያቸው እንዲያዛምዱ ማድረግ • ከመገናኛ ብዙሃን ስለቅርሶቻችን የሚተላለፉ መልእክቶችን ተከታትለው ያገኙትን ሃሣብ □□ክል □ሰዓ እንዲያቀርቡ ማበረታታት • በቅርሶቻችን ዓይነት፣ ጥቅምና አያያዝ ላይ እንዲወያዩ ማትረፅ • ከተለያዩ መረጃ ምንጮች /ከመጻሕፍት፣ ከመጽሔቶች፣ጋዜጦችና ቃለ መጠይቆች . . ./ መረጃዎችን አሰባስበው ክፍል ውስጥ እንዲያቀርቡ ማበረ□ታት • የማሳጠር መመሪያን ተከትለው የሚቀርብላቸውን ፅሑፍ አሣጥረው እንዲያቀርቡ ማገዝ • በአካባቢያቸው የሚገኙ ቅርሶችን በመጎብኘት የጉዞ ዘገባን በዘገባ አቀራረብ መመሪያ መሠረት እንዲዘግቡ፣ በብጤዎቻቸው እንዲያስገመግሙና አስተያየት እንዲያሰጡ ማድረግ • ተማሪዎች በቡድን ሆነው በፕሮጀክት ዘዴ ዘገባ ጽፈው እንዲያቀርቡ ማድረግ

ዕምቶግ

- የቀረበን ጽሑፍ አንብበው መረዳ□ቸውን ማረጋገጥ፤
- በ0/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ መለየታቸውን ማረጋገጥ፤
- የቃላትን ተመሣሣይና ተቃራኒ በትክክል ማዛመዳቸውን ማየት፤
- ከመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ መልእክቶችን ሃሣብ ክፍል ውስጥ ማቅረባቸውን መከታተል፤
- የውይይት ሥርአትን ተከትለው በቅርሶቻችን ዓይነት፣ ጥቅምና አያያዝ ላይ መወያየታቸውን መከታተል፤
- ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች የተሰባሰቡትን የመርጃ ሃሣቦች ክፍል ውስጥ ሲያቀርቡ መከ□ተል፤
- የተሰጣቸውን ፅሑፍ አሣጥረው ማቅረባቸውን ማየት፤
- የዘገባ አቀራረብ መመሪያን ተከትለው የሚያቀርቡትን ዘገባ በብጤዎቻቸው መገምገሙንና አስተያየት መስጠቱን መከ□ተል።

ምክራእ፡- ሦስት፤ □ፅ (□እለ ቲ□ 12)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- የወግን ጽሑፍ ይለያሉ፤ ከመረጃ ጽሑፍ ያነበቡትን ያቀርባሉ፤ ለቃላት ዕርባታና ምስረታ ቅጥያዎችን ይጠቀማሉ፤ ለቃላት አገባባዊ ፍቺ ይሰጣሉ፣ከጽሑፋቸው ውስጥ የቃላት ድግግሞሽን፣ ድረታን፣ አላስፈላጊ የቃላት ውሰትን፣ የተሰለቹ ቃላትን ያስወግዳሉ፤ ከዕለት ዕለት ገጠመኞች ማስ□ወሻ ይይዛሉ፤ ተምሣሌትና አያዎ ዘይቤዎችን ከወግ ጽሑፍ ውስጥ ይለያሉ፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
□ፅ	• አንብቦ መረዳት • በቅጥያዎች ቃልን ማርባትና መመሥረት • አገባባዊ ፍቺ • የቃላት አጠቃቀም • ከሬዲዮ፣ ከቴሌቪዥን □ሚተላለፕ መልእክቶች • አንድን ሃሣብ በራስ አባባል መናቁር • ልዩ ልዩ መረጃዎች /መፃሕፍት፣ መጽሔት፡ጋዜጣ . . ./ • ማስታወሻ ከዕለት ዕለት ገጠመኝ • ዘይቤ /ተምሣሌት፣ አያዎ/	• አንብበው የተረዱትን በቃልና በ□ሑአ መፅለ□ • የወግ ጽሑፍ ከተለያዩ የሥነ-ጽሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን ዝምድናና ልዩነት መግለፅ • ቅጥያ ምዕላዶችን በመጠቀም ቃላትን ማርባትና መመስረት • ለቃላት አውዳዊ /አገባባዊ/ፍቺ መስጠት • የቃላት ድግግሞሽን፣ ድረታን፣ አላስፈላጊ የቃላት ውሰትን፣ የተሰለቹ ቃላትን ከጽሑፍ ውስጥ አስወግዶ በተገቢ ቃላት መ□ቀም • ከመገናኛ ብዛሃን የሚተላለፉ ወጐችን አዳምጦ ማድነቅ • በወግ ዙሪያ ያዳመጡትን ወይም ያነበቡትን መልእክት በራስ አባባል መግለጽ • ከመረጃ ምንጮች ወጐችን አንብበው ማቅረብ • ከዕለት ዕለት ገጠመኝ ማስ□□ሻ መጻ□ • በተምሣሌትና አያዎ ዘይቤ ሃሣብን መግለጽ	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ ንባብ ጊዜ፣ ንባብና ድህረ ንባብ ሂደቶች/ በተግባር ላይ ማዋል • የተለያዩ የወግ ጽሑፎችን በምሣሌ በማቅረብ ከሌሎች የሥነ-ፅሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን ዝምድናና ልዩነት እንዲገልፁ ማበረታታት **ምሳሌ፡-** የቡና ቤት ስዕሉች፣ አውደ ዓመት . . . የመሣሰሉ የወግን ፅሑፎችን ከሌሎች የስነ-ንሑአ ዘርፎች ጋር • ቃላትን ለማርባትና ለመመስረት የሚያገለግሉ ቅጥያ ምዕላዶችን በመጠቀም የቅጥያ ምዕላዶችን ተግባር እንዲገልፁ ማድረግ **ምሳሌ፡-** ቤት + ህ ቤትህ /ህ/ የ□ርባ□ ምክላት → አገናዛቢ አፃፋ ሆት + አም ሆዳም /አም/ የመስራች ምክላት → ቅንል • ከምንባቡ ለወጡ ቃላት አውዳዊ ፍቺ እንዲሰጡ ማበረታታት • የቃላት ድግግሞሽን፣ ድረታን፣ አላስፈላጊ ውሰትን፣ እንዲሁም የተሰለቹ ቃላትን በመልመጃ መልክ በማቅረብ በተገቢ ቃላት አስተካክለው እንዲጽፉ ማድረግ • ያነበቡትን ወይም ያደመጡትን የወግ ፅሁፍ በማድነቅ ለምን እንዳደነቁት ምክንያት በመስጠት በራሳቸው አባባል እንዲገልፁ ማበረታታት • ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች ስለወግ የተፃፉ ፅሑፎችን በማምጣት ክፍል ውስጥ እንዲያነቡ ማበረታታት • የዕለት ዕለት ገጠመኛቸውን ማስ□□ሻ በመጻ□ □ል □ስዓ እንዲያቀርቡ ማገዝ • በሚጽቶ□ቸው የወግ ፅሑፎች ውስጥ ያገ□ቸውን ዘይቤዎች ለይቶ በማውጣት አገላለፃቸውን እንዲያብራሩ ማበረታታት • ከወግ ፅሁፍ ውስጥ ተምሣሌትና አያዎ ዘይቤዎችን እንዲለዩ ማበረታታት

ዕምቶማ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ወግ ከሌሎች የሥነ-ፅሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን ዝምድናና ልዩነት መግለፃቸውን ማየት፤
- ለቃላት ዕርባታና ምሥረታ የሚያገለግሉ ቅጥያ ምዕላዶችን ተግባር መግለፃቸውን ማረጋገጥ፤
- ከቀረበላቸው ጽሑፍ ውስጥ አላስፈላጊ ቃላትን ለይተው ማውጣታቸውን ማየት፤
- ያነበቡትን ወይም ያደመጡትን ወግ ያደነቁበትን ምክንያት በራሳቸው አባባል መግለፃቸውን መከ□ተል፤
- የየዕለት ገጠመኞቻቸውን በማስታወሻ መያዛቸውን መከታተል፤
- ከሚያገጥሟቸው ወጐች ውስጥ ዘይቤዎችን ለይተው ማውጣታቸውን ማየት፤
- ተምሣሌትና አያዎ ዘይቤዎችን ከወግ ጽሑፍ ውስጥ ለይተው ማውጣታቸውን ማረጋገጥ።

ምክራአ:- አራት፤ ልቦለት (□ክለ ቲ□ 15)

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- ለቃላት አውዳዊ፣ ቀጥተኛ፣ እማሬያዊና ፍካሬያዊ እንዲሁም ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ ይሰጣሉ፤ በዓ/ነገር ውስጥ ያሉ ቃላትን በየቃል ክፍሎቻቸው ይመድባሉ፤ የተነወሩ፣ □ጽ-መጥና የአራዳ ቃላትን ለይተው በተገቢ ቃላት ይተካሉ፤ አስፈላጊና አላስፈላጊ ሃሣቦችን ለይተው ይገልፃሉ፤ የሚፈልጓቸውን መረጃዎች ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች በመውሰድ ይጠቀማሉ፤ በአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶች በጠቀም አንቀጽን ያስፋፋሉ፤ የግጭትንና የትልምን ምንነት ተረድተው ከልብ ወለድ ውስጥ በማውጣት ይገልፃሉ፤ የልቦለድ ማቅረቢያ ዘዴዎችን /ቴክኒኮችን/ ይለያሉ፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ልቦለት	• አንብቦ መረዳት • የቃላት አገባባዊና ቀጥተኛ ፍቺ • የቃላት እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ • የቃላት ተሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ • በዓ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎች ሙያ • በቴሌቪዥንና በሬዲዮ የሚተላለፉ ልቦለዶችን ማቴመዓ • አስፈላጊና አላስፈላጊ ሐሳቦች • የቃላት ምርጫ • ሃሣቦችን ማግኘት /ከመፃህፍት፣ ከመጽሔት፣ ከጋዜጦች/ • የአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶች • የልቦለድ አላባዊያን /ግጭት፣ትልም/ • □ልቦለት ማቅረቢያ ዘዴዎች /ቴክኒኮች/	• አንብበው የተረዱትን በቃል □□ም በ□ሑሑ መፅለ□ • ቃላት በምንባብ ውስጥ ያላቸውን ፍቺና መዝገበ ቃላዊ ፍቻቸውን መለየት • የቃላትን እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ መግለፅ • የቃላትን ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መፈለግ • በዐ/ነገር □ሰዓ □ቃል ክፍሎችን ሙያ መለየት • በቴሌቪዥን የቀረቡና በሬዲዮ የተላለፉ ልቦለዶችን አዳምጦ ማቅረብ • አንብበውና አዳምጠው ካገኘ ዋቸው ሐሳቦች አስፈላጊዎቹንና አላስፈላጊዎቹን መለየት • የተነወሩ፣ □ጽ-መጥና የአራዳ ቃላትን ከጽሑፍ ውስጥ ማስ□ቶት • ልቦለድን አስመልክቶ መጻሕፍትን፣ መጽሔቶችንና ጋዜጦችን በማንበብ ያገ□ቸውን ሃሳቦች ማቅረብ • የአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶችን በመጠቀም አንቀጽን ማስፋፋት • ባነበቡት ልቦለድ ውወስጥ የልቦለድ አላባዊያኑን በተለይም ጭብጡንና ትልሙን ለይቶ ማውጣት • የልቦለድ ማቅረቢያ ዘዴዎችን /ምልልስ፣ ገለፃ፣ ምልሰት፣ ንግር/ መለየት	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /በቅድመ ንባብ፣ በንባብ ጊዜና በድህረ ንባብ ሂደቶች/ በተግባር ላይ ማዋል • ከምንባብ ለወጡ ቃላት አውዳዊና መዝገበ ቃላዊ ፍቻቸውን እንዲሰጡ ማድረግ • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ እንዲሰጡ ማገዝ • አንድ አጭር ጽሑፍ በመስጠት እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ ያላቸውን ቃላት ለይተወ እንዲያወጡና ፍቻቸውን እንዲገልፁ ማድረግ • ዓ/ነገሮችን በማቅረብ ቃላቱን በየቃል ክፍሎቻቸው እንዲመድቡ ማበረታታት • በቴሌቪዥንና በሬዲዮ የማቀርቡ ልቦለዶችን አዳምጠው እንዲያቀርቡ ማገዝ • አንድን ሐሣብ ከቴፕ እንዲያዳምጡ ወይም ከጽሑፍ እንዲያነቡ በማድረግ ያገ□ቸውን ሐሳቦች አስፈላጊና አላስፈላጊ በማለት እንዲለዩ ማበረታታት • የተነወሩ፣ □ጽ-መጥና የአራዳ ቃላትን ከጽሑፉ ውስጥ ለይቶ በማውጣት በተገቢ ቃላት እንዲተኩ ማድረግ ምሳሌ:- ቂዓ ---- መቀመ□ ባሬ ላ - በሌላ ---- ባቂላ ፎንቃ - አቅር • ካነበቡት ወይም ካዳመጡት ልቦለድ ያገ□ቸውን ፍሬ ሐሣቦች ለይተው እንዲያቀርቡ ማገዝ • የአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶችን ተጠቅመው አንቀጽ አስፋፍተው እንዲጽፉ ማበረታታት • ልቦለድን አንብበው ወይም አዳምጠው የልቦለዱን ግጭትና ትልም ለይተው እንዲያመለክቱ ማበረታታት • ከልቦለድ ጽሑፍ ውስጥ የልቦለድ ማቅረቢያ ዘዴዎችን /ቴክኒኮችን/ ለይተው እንዲያወጡ ማገዝ

ፅምቶማ

- ያነበቡትን ጽሑፍ መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ለቃላት አውዳዊና መዝገብ ቃላዊ ፍቺ እንዲሁም ተመሳሳይና ተቃራኒ መስጠታቸውን መከታተል፤
- ለቃላት እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ መስጠታቸውን ማየት፤
- በዓ/ነገር ውስጥ ያሉ ቃላት በየትኛ□ □ቃል □ክፍል እንደሚመደቡ መግለፃቸውን ማረጋገጥ፤
- ያዳመጡትን ልቦለድ መልሰው መተረካቸውን መከ□ተል፤
- በማዳመጥና በማንበብ ያገ□ቸው ሃሣቦች አስፈላገና አላስፈላጊ በሚል መመደብ መቻላቸውን ማረጋገጥ፤
- የተነወሩ፣ □ጽ-መጥና የአራዳ ቃላትን ከጽሑፍ ውስጥ ለይተ□ ማ□□ታቸውንና በተገቢ ቃላት መተካታቸውን ማየት፤
- ከመረጃ ምንጮች ሃሣቦች ማግኘታቸውን ማረጋገጥ፤
- በአንቀጽ ማስፋፊያ ስልቶች ተጠቅመው አንቀጽ ማስፋፋታቸውን መከታተል፤
- ከልቦለድ ውስጥ የልቦለድ አላባዊያንን በተለይም ግጭቱንና ትልሙን ለይተው መጠቆማቸውን ማረጋገጥ፤
- ከልቦለድ ጽሑፍ ውስጥ የልቦለድ ማቅረቢያ ዘዴዎችን /ቴክኒኮችን/ ለይተው ማውጣታቸውን መከታተል።

ምክራአ፡- አምስት፤ የቋንቋ ለዛ *(□አለ ቷ□ 6)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- አንድ ጽሑፍ የቋንቋ ለዛ እንዲኖሩት የሚያደርጉ ነጥቦችን ይገልፃሉ፤ ለቋንቋ ለዛ ይሰጣሉ የሚባሉ ቃላትን፣ ሐረጋትን፣ አባባሎችንና ዓ/ነገሮችን ይለያሉ፤ አስፈላጊና የማያስፈልጉ ነገሮችን ከጽሑፍ ውስጥ ያወጣሉ፤ የቅኔን አፈታት ዘዴ ይገልፃሉ፤ ቅኔ ይፈታሉ፤ ዘይቤዎችን ይለያሉ፤ ይተረጉማሉ፤ ይጠቀማሉ፤ የተለያዩ መልመጃዎችን በመመሪያዎች መሠረት ይሠራሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
የቋንቋ ለዛ	• አንብቦ መረዳት • እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ • □ትምፅ መጥበቅ መላላት መርዘምና ማጠር የሚያመጣው የትርጉም ልዩነት የአማርኛ ቋንቋ የማይመለከታቸውን ማስቀረት • ለቃላት ቀጥተኛ ፍች • ለቃላት አገባባዊ ፍች • በሕ□ባዊ ስብሰባ መድረኮች ላይ □ሚተላለፕ መልእክቶችን ማቴመዓ • አስፈላጊና የማያስፈልጉ ሀሣቦችን መለየት • ከመፃሕፍት፣ ከመጽሔቶች ከጋዜጦች. . . ሃሣብ ማፅኘት • ዘይቤ /ተምሳሌት አያዎ/ • የቅኔ አፈታት ዘዴ • የቅኔን ህብረ-ቃል መለየትና ሰምና ወርቅ ፍቺ	• አንብበው የተረዱትን በቃል □□ም በ□ሑአ መፅለ□ • አንድን ንግግር ወይም ጽሑፍ ለዛ አለው የሚያሰኙትን ነጥቦች መዘርዘር • በምርጥ ቃላት፣ ሐረጋት፣ አባባሎች እና በሥርአት በተዋቀረ ዓ/ነገር . . . በመጠቀም ጽሑፍን ለዛ ያለው አድርጐ ማቅረብ • ለቃላት መዝገበ ቃላዊ ፍች በመስጠት በዋናው ቃል ዓ/ነገር መሥራት • ርዕሱን በተመለከተ ከቀረበው ምንባብ ውስጥ □ትምን መጥበቅ፣ መላላት መርዘምና ማጠር ባሕርይ ያላቸውን ቃላት ለይቶ በማውጣትና ፍቺ በመስጠት ፍቻቸውን የሚያመለክት ዓ/ነገር መሥራት • በሕዝባዊ ስብሰባ ከሚደረግ ንግግር ለንግግሩ ለዛ የሰጡትን ቃላት፣ሐረጋት አባባሎችና ዓ/ነገሮችን ለይቶ መግለጽ • ከቀረበላቸው ጽሑፍ ውስጥ ወይም ካደመጡት ንግግር አስፈላጊና የማያስፈልጉ ነገሮችን ለይቶ መፃፍ • □ተለጸ□ □ሃሣብ ማፅኛ መረጃ	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ ንባብና፣ ንባብ ጊዜና ድህረ ንባብ ሂደቶች/ በተግባር ላይ ማዋል • አንድ ጽሑፍ የቋንቋ ለዛ እንዲኖረው የሚያስችሉትን ነጥቦች እንዲናገሩ በማድረግ ማጠናከሪያ ሃሣብ መስጠት • ለቃላት እማሬያዊ ወይም ፍካሬያዊና ፍች ሊሆናቸው የሚችለውን እያስማሙ እንዲያዛምዱ ማድረግ • ለቃላት መዝገበ ቃላዊ ፍቺ ሰጥተው በዋናው ቃል ዓ/ነገር እንዲሠሩ ማትረፅ • የድምፅ መጥበቅ፣ መላላት፣ መርዘምና ማጠር ባሕርይ ያላቸውን ቃላት ከምንባቡ አውጥተው ፍቺ በመስጠት ፍቻቸውን የሚያመለክት ዓ/ነገር እንዲሠሩ ማበረታት • በሕዝባዊ ስብሰባ ከሚደረግ ንግግር ውስጥ ለንግግሩ ለ□ የሰጡትን ቃላት፣ ሐረጋት፣ አባባሎችና ዓ/ነገሮች . . . በመለየት ጽፈው እንዲያቀርቡ ሁኔታዎችን ማመቻቸት • ጽሑፍ አቅርቦ ወይም ንግግር አቅራቢ ጋብዞ ካነበቡት ወይም ካዳመጡት ውስጥ አስፈላጊና የማያስፈልጉ ሀሣቦችን የያዙ ዓ/ነገሮችን ለይተው እንዲጽፉ ማገዝ • □ተለጸ□ □መረጽ ማፅኛ ምንጮችን በመጠቀም በቋንቋ ለዛ ዙሪያ ዋና ዋና ነጥቦችን ጽፈው □□አል □ስዓ እንዲያነቡ ማድረግ • ከቀረበላቸው ጽሑፍ ውስጥ ዘይቤዎችን በተለይም ተምሳሌትና አያዎ ለይተው እንዲያወጡና እንዲጠቀሙባቸው ማበረታታት • ስለቅኔ አፈታት ያላቸውን ግንዛቤ እንዲገልጹ በማድረግ ማዳበሪያ ሀሣብ መስጠት • የቀረበላቸውን ቅኔ፣ ሕብረ-ቃሉን ለይተው የቅኔን ሰምና ወርቅ ፍቺ እንዲሰጡ በምሳሌ በማሳየት በክፍል ውስጥ ማሠራት

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		ምንጮችን /መጻሕፍት፣ መጽሔቶች ጋዜጦች . . . / በመጠቀም ስለቋንቋ ለዛ፣ ዋና • ዋና ነጥቦችን መውሰድ • ከቀረበላቸው ጽሑፍ ውስጥ ዘይቤዎችን በተለይም ተምሳሌትና አያዎ የሆኑትን ለይቶ በማውጣት ፍቺ መስጠት፣ እንዲሁም በሚጽፉት ጽሑፍ ውስጥ መ□ቀም • ስለ ቅኔ አፈታት ዘዴ መግለጽ • ህብረ ቃልን በመለየት ቅኔን መአ ታት	

ዕምቶማ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- አንድ ጽሑፍ የቋንቋ ለዛ አለው የማበያሰኙትን ነጥቦች ሲገልጹ ተከታትሎ ማዳበሪያ ሃሣብ መስጠት፤
- እማሬያዊና ፍካሬያዊ ቃላትን በተስማሚ ፍቻቸው ማዛመዳቸውን ማረጋገጥ፤
- የድምፅ መጥበቅ፣መላላት፣መርዘምና ማጠር ባሕርይ ያላቸውን ቃላት በትክክል በመለየት ፍቺ ሰጥተው ፍቻቸውን የሚያመለክት ዓ/ነገር መሥራታቸውን መፈተሽ፤
- ለቃላት መዝገበ-ቃላዊ ፍች ሰጥተው በዋናው ቃል ዓ/ነገር መሥራታቸውን ማየት
- ካዳመጡት የሕዝባዊ ስብሰባ ንግግር ውስጥ ለንግግሩ ለዛ የሰጡትን ቃላት ሐረጋት፣ አባባሎችንና ዓ/ነገሮችን ለይተው መግለፃቸውን መከ□ተል
- ካደመጡት ወይም ካነበቡት ውስጥ አስፈላጊና የማያስፈልጉ ሃሣቦችን ይዘዋል የሚሏቸውን ዓ/ነገሮች ለይተው መፃፋቸውን ማየት፤
- በቋንቋ ለዛ ዙሪያ ከተለያዩ ምንጮች የሰበሰቡትን ሃሣብ እክፍል ውስጥ ሲያነቡ መከታተል፤
- ከተሰጣቸው ጽሑፍ ውስጥ ዘይቤዎችን በተለይም ተምሳሌትና አያዎን ለይተው ማውጣታቸውንና መገልገላቸውን ማረጋገጥ፤
- የቅኔዎችን ሕብረ-ቃል መለ□ታቸውንና ሰምና ወርቅ በማለት መፍታታቸውን ማየት፤
- □ተለያዩ መልመጃዎችን መመሪያ ተከትለው መሥራታቸውን ማየት::

□ሁለተኛው ወሰነ-ትምህርት

ምክራአ፡- ስድስት፣ ፅዓም *(□አለ ቷ□ 12)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት ፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- የግጥም ቅርፅና ባህርያት፣ ከሌሎች የሥነ-ፅሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን አንድነትና ልዩነት □ቶልነሉ፤
ቃላትን በድምፀ-ልሳናት ይተነትናሉ፤ ከተለያዩ መድረኮችና ጽሑፎች መልእክት ያዳምጣሉ፤ ያነባሉ፤ ግጥም ይጽፋሉ፤ ወደ ስድ ንባብ ይለውጣሉ፤ የተለያዩ መልመጃ ጥያቄዎችንም መመሪያዎችን ተከትለው ይሠራሉ፡፡

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
ፅዓም	• አንብቦ መረዳት • የቃላት አገባባዊ ፍቺ • የቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ • እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ • ቃላትን በድምፀ-ልሣናዊ አጻጻፍ መተንተን • በቃላት ውስጥ የድምጾች መጥበቅና መላላት፣ ማጠርና መርዘም • ከሕዝባዊ ስብሰባ፣ ከቴሌቪዥን፣ ከሬዲዮ፣. . . መልእክት ማዳመጥ • ከመጻሕፍት፣ ከመጽሔትና ከጋዜጣ ሃሣብ ማፅኘት • የግጥም ባህርያት • ማ□ቴሬር • ዘይቤ /ተምሳሌትና አያዎ/ • ፅዓም መነአ • ግጥም ወደ ስድ ንባብ መለ□ዓ	• አንብበው የተረዱትን በቃልና በ□ሑአ መፅለ□ • በግጥምና በዝርው ጽሑፍ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት በንፅፅር ማቅረብ • በግጥም ውስጥ ከገቡበት አውድ በመነሳት ለቃላት ፍቺ መስጠት • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት • የአንድን ቃል እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ በዐ/ነገር ማሳየት • በቃላት ውስጥ ድምጾች በመጥበቅና በመላላት፣ እንዲሁም በመርዘምና በማጠር የትርጉም ልዩነት እንደሚኖራቸው በዐ/ነገር ማሳየት • ቃላትን በድምፀ-ልሳናዊ አጻጻፍ ተንትኖ መፃፍ • ከተለያዩ መድረኮች መልእክትን አዳምጦ መናገር • ግጥምን በተመለከተ ከመጻሕፍት፣ከመጽሔቶችና ከጋዜጦች የተገኘን ሀሣብ መፅለ□ • የግጥምን ቅርፅና ባህርያትን	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • ግጥም ከሌሎች የሥነ-ጽሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን አንድነትና ልዩነት በማወዳደር እንዲገልፁ ማገዝ • አንድ ቃል ከአንድ የበለጠ ፍቺ ሊኖረው እንደሚችል በምሳሌ በማስረዳት በዐ/ነገር ውስጥ በገባበት አውድ ግን አንድ ፍቺ ብቻ እንዳለው ተገንዝበው ለቃላት አውዳዊ ፍቺ እንዲሰጡ ማድረግ • ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍች ሰጥተው ተመስሳይነታቸውንና ተቃራኒነታቸውን በዐ/ነገር ውስጥ አስገብተው እንዲያሳዩ መርዳት • በተሰ□□ ፅዓም □ስዓ እማሬያዊና ፍካሬያዊ ፍቺ ያላቸውን ቃላት ለይተው በማውጣት □ማሬጸዊ ፍቻቸውን ዐ/ነገር ሠርተው እንዲያሳዩ ማበረታታት • በቃላት ውስጥ ድምጾች በመጥበቅና በመላላት፣ እንዲሁም በማጠርና በመርዘም ባህርያቸው የፍቺ ልዩነት እንደሚያመጡ በምሳሌ በማሳየት ማለማመድ • የተለያዩ ምሳሌዎችን በመስጠት በቀለማዊ ሥርዓት የተፃፉትን ቃላት በድምፀ-ልሣናት እንዲተነትኑ፣ እንዲሁም በድምፀ-ልሳናዊ ሥርአት የተጻፉትን በቀለማዊ እንዲጽፉ ማለማመድ • ኪነ-ጥበብን አስመልክቶ በሕዝባዊ ስብሰባዎችና በመገናኛ ብዙሀን የሚተላለፉ መልእክቶችን አዳምጠው በክአል □ስዓ እንዲያቀርቡ ማበረታታት • ግጥምን በተመለከተ ከመጻሕፍት፣ከመጽሔቶችና ከጋዜጦች የተገኘን ሐሣብ እንዲጽፉ ማድረግ • ግጥም ከዝርው ጽሑፍ ጋር ያለውን የተለየ ባሕርያት ተንትነው እንዲጽፉ ማድረግ • በተሰጠው ግጥም ውስጥ ዘይቤዎችን ለይተው በማውጣት አይነታቸውን እንዲጽፉና በግጥም ውስጥ

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
		መናገርና መፃፍ • በተሰ□□ ፅዓም □ስዓ ዘይቤአዊ አገላለጾችን ለይቶ • ዓይነታቸውን መግለጽ • ከእለት እለት የሕይወት ገጠመኝ በመነሳት ግጥም መነአ • በግጥም የተፃፈን ጽሑፍ ወደ ስድ ንባብ መለወጥ	ያላቸውን ሚና እንዲገልጹ ማበረታታት • ከእለት እለት የሕይወት ገጠመኛቸው በመነሣት ግጥም □□□ እንዲያነቡና አስተያየት እንዲሰጡ ማበረታታት • ግጥምን ወደ ስድ ንባብ የመለወጥ መመሪያ ተከትለው ግጥምን ወደ ስድ ንባብ እንዲለውጡ ማድረግ

ፅምቶማ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን ማረጋገጥ፤
- ግጥም ከሌሎች የሥነ-ጽሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን አንድነትና ልዩነት በማወዳደር መግለፃቸውን መከ□ተል፤
- ለቃላት አውዳዊ፣መዝገበ ቃላዊና ተቃራኒ ፍቺ መስጠታቸውን ማየት፤
- በፅዓም □ስዓ እማሬያዊና ፍከሬያዊ ፍች ያላቸውን ቃላት አውጥተው በእማሬያዊ ፍቻቸው ዐ/ነገር መሥራታቸውን መፈተሽ፤
- የድምጾች መጥበቅና መላላት፣ መርዘምና ማጠር የፍቺ ልዩነት እንደሚያመጣ በዐ/ነገር ማሳየታቸውን ማየት፤
- ቃላትን በድምፀ-ልሳናት መፃፋቸውን መ□ተሽ፤
- የግጥም ባህርያትን መግለፃቸውንና ከግጥም ውስጥ ዘይቤዎችን ለይተው ማውጣታቸውን ማየት፤
- ግጥም መፃፋቸውንና መመሪያን ጠብቀው ግጥምን ወደ ስድ ጽሑፍ መለወጣቸውን መገምገም::

ምክራአ ፡- ሰባት፤ አርበኝነት *(□አ ለ ቿ□ 12)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- *ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- በዓ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ ይለያሉ፤ በእርባታና ምሥረታ መካከል ያለውን ልዩነት ይገልፃሉ፤ ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ ይመርጣሉ፤ የዱብዳ ንግግር ያደርጋሉ፤ ሃሣብን በራሣቸው አባባል ይገልፃሉ፤ ጥልቅ ንባብ ተጠቅመው የተረዱትን ይገልፃሉ፤ የመረጃ ምንጭ አፃፃፍ ሥርአትን ይዘረዝራሉ፤ ግለ-ታሪክ ወይም የሕይወት ታሪክ ይፅፋሉ፤ ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ ይተረጉማሉ፤ የተለያዩ ቅኔዎችን ሕብረ ቃላትን በመለየት በሰምና ወርቅ □□□ሉ።*

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
አርበኝነት	• አንብቦ መረዳት • በዐ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎች ሙያ • □ቃል እርባታና ምስረታ • ቀዓ ተኛ ፍቺ • የዱብዳ ንግግር • ሃሣብን በራስ አባባል መናገር • ጥልቅ ንባብ • የመረጃ ምንጭ አፃፃፍ • ፅለ-□ሪ□ • የሕይወት □ሪ□ • ትርጉም • ቅኔ	• አንብበው የተረዱትን በቃልና በ□ሑአ መፅለ□ • በተለያዩ የሙያ መስኮች ተሰማርተው ለራሳቸውም ሆነ ለአገራቸው መልካም ነገር ጸ□ረቶ ሰ- ችን/አርበኞችን በማነፃፀር መናገር • በዓ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ መዘርዘር • በእርባታና በምስረታ ምፅላዶች መካከል ያለውን ልዩነት መፅለን • ከምንባቡ ወይም ከምንባቡ ውጭ ለወጡ ቃላት ቀጥተኛ /መ□ዟ-ቃላዊ/ ፍቺ መስጠት • በተመረጠላቸው ርዕስ የዱብዳ ንግግር ማቅረብ • በተለያየ ይዘት የቀረበላቸውን ፅሑፍ አንብበው ወይም አዳምጠው የተረዱትን ያህል ሃሣቡን በራሣቸው አባባል መፅለን • በርዕሱ ዙሪያ የቀረበውን ወይም ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች የሚያገ□ቸውን የሕይወት በታሪኮች በጥልቅ ንባብ አነባበብ ዘዴ ተጠቅመው ካነበቡ በኋላ የተረዱትን መፅለን	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • በተለያዩ የሙያ መስኮች /በምርምር፣በህክምና፣ በምህንድስና፣ በስፖርት በደራሲነት፣ በማስተማር፣ በ□ለቲካ . . ./ ተሰማርተው አንቱ የተባሉ ሰዎችን በመውሰድ /በሕይወት ያሉ ወይም የሌሉ/ በማነፃፀር እንዲናገሩ ማበረታታት • በተለያዩ ዓ/ነገር ውስጥ የሚገኙ የቃል ክፍሎችን እንዲዘረዝሩ ማትረፅ • ያለፉውን ትምህርታቸውን መነሻ በማድረግ በእርባታና ምስረታ ምፅላዶች መካከል ያለውን ልዩነት ምሣሌ ለማቅረብ እንዲተነትኑ ማበረታታት • የምርጫ ጥያቄዎችን በማቅረብ ከተሰጡት አማራጭ መልሶች ውስጥ ለቃል ቀዓ ተኛ/መዝገበ ቃላዊ/ ፍቺ እንዲፈልጉ ማለማመድ • ሁለት ሁለት በመሆን መምህሩ በመረጠላቸው ርዕስ ዙሪያ አንዱ የአንዱን ሀሣብ በማጠናከርም ሆነ በመጨመር የዱብዳ ንግግር እንዲያደርጉ ማበረታታት • ካነበቡት ወይም ካደመጡት የተረዱትን ያህል በራሣቸው አባባል እንዲናገሩ መገፋፋት • የጥልቅ ንባብ ምንነትና አስፈላጊነትን ከተገለፀላቸው በኋላ ያነባበብ ስልቱን በመከተል ከተለያዩ የመረጃ ምንጮች □ሚጸቶ□ቸውን የሕይወት ታሪኮችን በማንበብ ጸስ□ስታቸውን ወይም ያሳዘናቸውን ታሪክ የተረዱትን ጸህል እንዲገልፁ ማደፋፍር • ከሰባት ያላነሱ በሕይወት □ሪ□ □ሪጸ □ዙ□ኘ መጻሕፍትን በመጠቀም የመረጃ አጻጻፍ ሥርአትን □ብቀ□ □መረጽ

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	***ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/***	***የክሂሎት ብቃት***	***የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ***
		• መልካም ሥራ ሰርተ□ ያለፉትን ወይም በሕይወት ያሉ ሰዎችን ታሪክ ካነበቡ በኋላ የመረጃውን ምንጭ የአፃፃፍ ሥርዓቱን ጠብቀው መነአ • □ፅለ-ታሪክ አፃፃፍ መመሪያን ተከትለው ግለ-□ሪ□ መነአ • በቀረበላቸው ምንባብ ውስጥ የሕይወት ታሪክ አፃፃፍ ሥርዓትን በመከተል የሚፈልጉትን ሰው የሕይወት □ሪ□ መነአ • ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ መተርቶም • የቅኔዎችን ህብረ-ቃል በመለየት ሰምና ወርቅ ፍቺ መስጠት	• ምንጮች አጻጻፍን እንዲያሳዩ ማገዝ • በሚጽፉት የሕይወት □ሪ□ ላ□ ፅለ-እርማት እንዲያደርጉ ማገዝ • መመሪያን ተከትለው ወይም በምንባብ የቀረበላቸውን የሕይወት ታሪክ አፃፃፍ ሥርዓትን መነሻ በማድረግ ግለ-ታሪካቸውን ወይም የሚፈልጉትን ሰው የሕይወት ታሪክ ን□□ □ክል □ስዓ እንዲያነቡ ማለማመድ • ትምህርት በሚሰጥባቸው ሃገራዊ ቋንቋዎች ከአንዱ ወደሌላው ካላመቸም ወደ እንግሊዝኛ ቋንቋ በዓ/ነገር ደረጃ የቀረበላቸውን ፅሁፍ እንዲተረጉሙ ማበረታታት • የቅኔ አፈታት ዘዴዎችን ለማስታወስ የተለያዩ ቅኔዎችን አቅርቦ ፍቻቸውን በሰምና ወርቅ ያፈታት ዘዴ ግልፅ አድርገው እንዲናገሩና በፅሁፍ እንዲያቀርቡ መገፋፋት

ፅምቶማ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን መከታተል፤
- በመልካም ሥራቸው አንቱ የተባሉ ሰዎችን በማነፃፀር ሲገልፁ መከ□ተል፤
- በዓ/ነገር ውስጥ የሚገኙ የቃል ክፍሎችን በመዘርዘር መግለፃቸውን ማረጋገጥ፤
- በእርባታና ምስረታ ምዕላደች መካከል ያለውን ልዩነት መግለፃቸውን ማረጋገጥ፤
- ከአማራጭ መልሶች መካከል ለተሰጣቸው ቃል ቀጥተኛ ፍቺ በትክክል መምረጣቸውን ማረጋገጥ፤
- በሚደረገው የዱብዳ ንግግር ላይ የሚያደርጉትን የነቃ ተሣትፎ ሙከ□ተል፤
- ሃሣብን በራሳቸው ኣባባል በማሳጠርም ሆነ በማስፋት ሲገልፁ መከ□ተል፤
- በጥልቅ ንባብ ስልት ተጠቅመው ያነበቡትን የሕይወት ታሪክ ሲገልፁ መከታተል፤
- የጻፉትን የሕይወት ታሪክ በሚቀርብላቸው መነሻ መሠረትነት የራሳቸውን ሥራ በራሳቸው መልሰው ማረማቸውን መከ□ተል፤
- የመረጃ አፃፃፍ ሥርአትን በመጠበቅ የመረጃ ምንጮችን መፃፋቸውን ማየት፤
- ፅለ-ታሪክ ወይም የሕይወት ታሪክ መፃፋቸውንና ክፍል ውስጥ ማንበባቸውን ማረጋገጥ፤
- በዓ/ነገር ደረጃ የቀረበላቸውን ፅሁፍ መተርጐማቸውን ማየት፤
- ቅኔዎችን በሰምና ወርቅ ያፈታት ዘዴ ግልፅ አድርገው መናገርና በፅሑፍ ማቅረብ ማቻላቸውን በክፍል ሥራ ማረጋገጥ::

ምክራአ፦ ስምንት፤ ትውፊት (□□ሎር) *(□ለ ቲ□ 9)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፦ ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፦ ስለትውፊት ምንነትና አገልግሎት፣ በዚሁ ዙሪያ ስለቀደምት የሕብረተሰብ ያኗኗር ፈሊጦች ያገኙትን ግንዛቤ ይናገራሉ፤ ይጽፋሉ፤ ክርክር ያካሂዳሉ፤ አንድን ሃሣብ አሳጥረው በራሳቸው አባባል ይገልጻሉ፤ በእርባታና በቃል መሥራች ቅጥያዎች ቃላትን ይመሠርታሉ፤ ከመገናኛ ብዙሃን፣ ከቃለ-መጠይቅ፣ ከአውደ-ዓበብ መረጃዎችን አሰባስበው እንደአስፈላጊነታቸው ይጠቀማሉ፤ በምሳሌያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮች ይገለገላሉ፣ አንድን ሃሣብ ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ ይተረጉማሉ፣ ጽሑፎችን በጥልቅ ንባብ ዘዴ ያነባሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
ትውፊት/ፎክሎር/	• የትውፊት ማህበራዊ ኛ□ቴ • □ክርባታና የምስረታ ምዕላዶች • ሃሣብን አሳጥሮ በራስ አባባል መግለጽ • ምሳሌያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮች • መረጃዎችን ከመገናኛ ብ□ኃን፣ከቃለ መ□□ቅ፣ ከአውደ ጥበብ መውሰድ • □ር□ር • ጥልቅ ንባብ • ትርጉም	• የትውፊትን ምንነት፣ ዓይነትና ማህበራዊ ፋይዳ ከህብረተሰቡ እሴት አንፃር አጠቃቀሙንና አገልግሎቱን መግለፅ • በቃላት ላይ ልዩ ልዩ ምዕላዶችን በመጨመር ቅርፃቸውንና ባህርያቸውን መለ□ዓ • በቃልም ሆነ በጽሑፍ ውስጥ ምሳሌያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮችን መገልገል • ከመገናኛ ብ□ኃን፣ ከቃለመጠይቅ፣ ከአውደ ጥበብ ስለትውፊትና ማህበራዊ ፋይዳው መረጃዎችን መሰብሰብና መጠቀም • የክርክር መመሪያዎችን ተንተርሶ ክርክር ማድረግ • በጥልቅ ንባብ የአገባብ ስልት መ□ቀም • ከአንድ ቋንቋ ወደሌላ ቋንቋ መተርቶም	• ስለትውፊት ምንነት፣ ዓይነትና ማህበራዊ ፋይዳው ከማህበረሰቡና ከመፃሕፍት መረጃዎችን አሰባስበው በ□ክል □ስዓ እንዲያቀርቡ መገፋፋት • በቃላት ላይ ልዩ ልዩ ቅጥያዎችን በመጨመር ቅርፃቸውንና ባህርያቸውን እንዲለዋወጡ ምሳሌዎች እየሰጡ ማሰራት • ልዩ ልዩ ምሳሌያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮችን በምሳሌነት በማቅረብ ተማሪዎች ራሳቸው ምሳሊያዊና ፈሊጣዊ አነጋገሮችን እያሰባሰቡ በሥርዓት እንዲገለገሉባቸው ማበረታታት • ከመገናኛ ብ□ኃን፣ ከቃለመጠይቅ፣ ካውደጥበብ ስለትውፊት ምንነትና ማህበራዊ ፋይዳው መረጃዎችን በጽሑፍ አጠናቅረው በክፍል ውስጥ እንዲያቀርቡ መገፋፋት • መመሪያዎችን ተከትለው በተሰጧቸው ርዕሶች ላይ እንዲከራከሩ ማትረፅ • የጥልቅ ንባብ ያነባበብ ዘዴን በመጠቀም ልዩ ልዩ ጽሑፎችን አንብበው ያገኙትን ሃሣብ በጽሑፍ እንዲያቀርቡ ማድረግ • አጠር አጠር ያሉ ዓ/ነገሮችንና አንቀጾችን □□ስ□ ትምህርት በሚሰጥባቸው አገራዊ ቋንቋዎች ከአንዱ ወደሌላው አገራዊ ቋንቋ ካላመቸም ወደ እንግሊዝኛ ቋንቋ እንዲተረጉሙ ማበረታታት

ዕምቶግ

- ስለትውፊት ዓይነትና ማህበራዊ ፋይዳ ከማህበረሰቡ ከመጻሕፍት ሐሳብ አሰባስበው ማቅረባቸውን መከ□ተል፤
- በተሰጧቸው ቃላት ላይ ቅጥያዎችን በማከል ቃላቱ በቅርጽና በባህርይ ለውጥ ማስከተላቸውን ማየት፤
- በክፍል ውስጥ በምሳሌያዊና በፈሊጣዊ አነጋገሮች መገልገላቸውን መከ□ተል፤
- ስለትውፊት ምንነትና ማህበራዊ ፋይዳው ከላይ ልዩ ምንጮች መረጃዎችን በጽሑፍ አሰባስበው በክፍል ውስጥ ማቅረባቸውን መከ□ተል፤
- መመሪያዎችን ተከትለው በተሰጧቸው ርዕሶች ላይ ክርክር ማቅረባቸውን ማየት፤
- አጠር አጠር ያለ ዐ/ነገሮችንና አንቀጾችን ሃሣብ ሳይለቁ ወደሌላ ቋንቋ መተርጐማቸውን መከ□ተል፤
- የጥልቅ ንባብ አነባበብ ዘዴን ተጠቅመው ካነበቡት ጽሑፍ ውስጥ ያገኙትን ሃሣብ በጽሑፍ ማቅረባቸውን ማየት::

ምክራእ፡- ዘጠኝ፤ ስኬት *(□አለ ቲ□ 12)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት፡- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ፡- ስኬትን በተመለከቱ ጉዳዮች ዙሪያ ከመገናኛ ብዙሃን ያዳመጡትን ሐሣብ ይናገራሉ፣ ይጽፋሉ፤ የዱብ ዕዳ ንግግር ያደርጋሉ፤ የውይይት መመሪያን ተከትለው ይወያያሉ፤ ሐሣብን በማወዳደር ይፅፋሉ፤ መረጃን ለመሰብሰብ ቃለ-መጠይቅ አዘጋጅተው ይጠቀማሉ፤ የመጠይቅ ቅፅ ያዘጋጃሉ፤ ለምሳሌያዊ አነጋገሮች ተመሳሳይና ተቃራኒ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን ይመርጣሉ፤ ለፈሊጣዊ አነጋገሮች ተመሳሳይ ፈሊጦችን ለይተው ያመለክ□ሉ።

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/	የክሂሎት ብቃት	የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ
ስኬት	• ቀዳ ተኛ ፍቺ • ከመገናኛ ብዙሃን መልእክትን ማዳመጥ • □ዐ ብ እዳ ንግግር • ማ□ቴ□ር • ውይይት • ከመጻሕፍት፣ ከመጽሔት፣ ከጋዜጦች፣ ከቃለ መ□□ቅ፣ ከመጠይቅ . . . መረጃ ማፅኘት • የሕይወት □ሪ□ • የጽሑፍን ይዘት አሳጥሮ /ፊ ምቆ/ ማቅረብ • ፈሊጣዊ አነጋገሮች • ምሳሌያዊ አነጋገሮች	• ለአርአያነት የሚበቃ የስኬት ተግባርን ከመገናኛ ብዙሃን አዳምጦ መናገር • ለቃላት ቀጥተኛ ፍች መስጠት • በቀረበላቸው ርዕሰ ጉዳይ ላይ □ዐ ብ እዳ ንግግር ማድረግ • በአንድ የስኬት ውጤት ላይ የተፃፉ ፅሑፎችን ከመፃሕፍት፣ ከመጽሔት፣ ከጋዜጦች. . . እንዲሁም ከቃለ-መጠይቆች ያገኙትን ሐሣብ መረጽ በማትረፅ አወዳድሮ መግለፅ • የውይይት መመሪያን ተከትሎ መወያየት • የመጠይቅ ቅፅ ማዘጋጀት • በቃለ-መጠይቅና በመጠይቅ □ተኖናን ሐሣብ ማቅረብ • መረጽ ማፅኛ ፅሑፎችን በማንበብ ወይም በቃለ-መ□□ቅ ሐሣብ በመሰብሰብ የሕይወት □ሪ□ መነአ • ለምሳሌያዊ አነጋገሮች ተመሳሳይና ተቃራኒ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን መምረጥ • ለፈሊጣዊ አነጋገሮች ተመሳሳ□ □ሊ□ዊ አነጋገሮችን መለየት	• ከመገናኛ ብዙሃን ስላዳመጡት የስኬት ተግባር እንዲናገሩ የተለያዩ ጥያቄዎችን በመጠየቅ እንዲመልሱ ማበረታታት • ለቃላት ቀጥተኛ ፍቺ ከመዝገበ-ቃላት ፈልገው እንዲያወጡ ማበረታታት • ዕቅድን ለማሳካት መደረግ ስለሚገቡ ዋና ዋና ነገሮችን በተመለከተ የዱብዳ ንግግር እንዲያደርጉ ማበረታታት • በአንድ ስኬት ውጤት ላይ ከተፃፉ የመረጃ ማግኛዎች፣ እንዲሁም ከቃለ መጠይቆች □ተኖኙትን ሐሣቦች አወዳድረው በንግግርም ሆነ በፅሑፍ እንዲያቀርቡ ማትረፅ • የቃለ መጠይቅ አዘገጃጀትንና አቀራረብን በመከተል ሐሣብ ሰብስበ□ እንዲያቀርቡ ማገዝ • ስኬትን በተመለከተ የመጠይቅ ቅፅ አዘጋጅተው እንዲያቀርቡ ማድረግ • □መረጽ ማፅኛ ፅሑፎችን በማንበብ፣ በቃለ-መ□□ቅ ሐሣብ በመሰብሰብ አርአያነት ያለው የተሳካ ሥራ የሠሩ ሰዎችን መርጠው የሕይወት ታሪክ እንዲፅፉ ማበረታታት • □ሕ□ወት ታሪክና የግለ-ታሪክ አፃፃፍ አንድነትንና ልዩነትን ዘርዝረው እንዲገልፁ ማድረግ • የፅሑፍ ማሳጠር መመሪያን ተከትለው የቀረበላቸውን ፅሑፍ በቡድን አሳጥረው እንዲያቀርቡ ማድረግ • ተመሳሳይና ተቃራኒ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን በማዛመድ መልክ መልመጃ ማሠራት • ለሚቀርቡላቸው ፈሊጣዊ አነጋገሮች ተመሳሳይ የሆኑ ፈሊጦችን በምርጫ መልክ መልመጃ እንዲሠሩ ማትረፅ

ዕምቅማ

- ከመረጃ ምንጮች ያዳመጡትን ሃሣብ መግለፃቸውን መከ□ተል፤
- በተሰጣቸው መነሻ ሃሣብ የዱብ ዕዳ ንግግር ማድረጋቸውን መከ□ተል፤
- ሐሣብን መረጃን አስደግፈው ማወዳደራቸውን ማረጋገጥ፤
- ርዕስ ጠብቀውና የውይይት ስርአት ተከትለው መወያየታቸውን ማየት፤
- የቃለ መጠይቅ አዘገጃጀት መመሪያን ተከትለው ቃለመጠይቅ በማቅረብ ሐሣብ መሰብሰባቸውን መከ□ተል፤
- በተሰጣቸው ርዕስ ላይ የመጠይቅ ቅፅ ማዘጋጀታቸውን ማየት፤
- ከመረጃ ፅሑፎችና ከቃለ-መ□□ቅ ጸቶ□ቸውን ሐሣቦች ተጠቅመው የሕይወት ታሪክ መፃፋቸውን ማረጋገጥ፤
- ለምሳሌያዊ አነጋገሮች ተመሳሳይና ተቃራኒ ምሳሌያዊ አነጋገሮችን መምረጣቸውን መከ□ተል፤
- ለፈሊጣዊ አነጋገሮች ተመሳሳይ የሆኑ ፈሊጣዊ አነጋገሮችን ለይተው ማመልከታቸውን ማየት፤
- የቀረበላቸውን ጽሑፍ በቡድን ሆነው አሳጥረው ማቅረባቸውን ማየት።

ምክራአ :- አስር፤ ኪነ-ዓበብ *(□ክለ ቲ□ 6)*

የሚጠበቅ አጠቃላይ ውጤት:- ተማሪዎች ከዚህ ትምህርት በኋላ:- የድራማ ምንነት ይገልፃሉ፤ በድራማ ሙያዊ ቃላት ይጠቀማሉ፤ ድራማ ከሌሎች የሥነ ፅሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን አንድነትና ልዩነት ይገልፃሉ፣ ድራማን ይተውናሉ፤ ከዕለት ዕለት ሕይወት ገጠመኝ ማስ□□ሻ □□ኛሉ፤ የቃል ክፍሎችን ሙያ ከዓ/ነገር ውስጥ ለይተው ይገልፃሉ፤ ከመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ድራማዎችን ተከታትለው መልእክቱን ይገልፃሉ፤ በመረጃ ሃሣባቸውን ያዳብራሉ::

የቋንቋ ማስተማሪያ አውደ-ርክስ	*ይዘት /ቋንቋ፣ ሰዋስውና ሥነፅሑፍ/*	*የክሂሎት ብቃት*	*የመማር ማስተማር ክንውን፣ የመርጃ መሣሪያና ማጣቀሻ*
ኪነ-ዓበብ	• አንብቦ መረዳት • የድራማ/ የትያትር ጥበብ/ ምንነት • □ትራማ/የትያትር ጥበብ/ ሙያዊ ቃላት • በዓ/ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎች ሙያ • መገናኛ ብዙሃንን መከ□ተል • ጭውውት • ል□ ል□ መረጃዎች/ከመጻሕፍት፣ ከመጽሔት፣ ጋዜጣ፣ ከቃለ-መጠይቅ፣ ከአውደ ዓበብ/ • ከዕለት ዕለት ሕይወት ገጠመኝ ማስ□□ሻ መጻ□	• አንብበው የተረዱትን በቃል □□ም በ□ሑአ መፅለ□ • የድራማን ምንነት ከሌሉች ሥነ ፅሑፍ ዘርፎች አንፃር መፅለን • የድራማ ሙያዊ ቃላትን በትራማ □ስዓ መ□ቀም • ድራማ መተወንና አስተያየት መስጠት • በተለያዩ ዓ/ነገሮች ውስጥ ያሉ የቃል ክፍሎችን ሙያ ለይቶ መ□ር□ር • በመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ድራማዎችን ተከታትሎ በተላለ□□ መልእክት ላይ አስተያየት መስጠት • ስለኪነ ጥበብ ከመረጃ ምንጮች፣ /መጻሕፍት፣ መጽሔት፣ ጋዜጣ፣ ቃለ-መጠይቅ፣ አውደ ጥበብ/ ተ□ቅመ□ ጸቶኙትን ሃሣብ መግለፅ • የዕለት ዕለት የሕይወት ገጠመኙን በማስ□□ሻ መጻ□ • በጭውውት መሣተፍ	• የአንብቦ መረዳት የማስተማር ዘዴን /ቅድመ-ንባብ፣ ንባብ ጊዜና ድህረ ንባብ ሂደቶችን/ በተግባር ላይ ማዋል • የድራማን ምንነት፣ ከሌሎች የሥነ-ጽሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን • ግንኙነትና ልዩነት በቡድን ተከፋፍለው እንዲገልፁ ማበረታታት • የድራማን ሙያዊ ቃላት ድራማ ሲተውኑና አስተያየት ሲሰ□ እንዲጠቀሙባቸው ማበረታታት • የቀረበላቸውን የድራማ ጽሑፍ እንዲተውኑና በተተወነው ድራማ ላይም አስተያየት እንዲሰጡ ማበረታታት • በቀረበው ምንባብ መልእክት ላይ እንዲነጋገሩ ማበረታታት • ተማሪዎችን በቡድን በመከፋፈል ከቀረቡ ልዩ ልዩ ዓ/ነገሮች ውስጥ የሚገኙ የቃል ክፍሎችን ሙያ ለ□ተ□ እንዲዘረዝሩ ማትረፅ • በመገናኛ ብዙሃን የሚተላለፉ ድራማዎችን ተከታትለው መልእክቱን እንዲገልፁ ሁኔታዎችን ማመቻቸት • ስለ ኪነጥበብና ድራማ ምንነትና ግንኙነት ከመገናኛ ብዙሃንና ከመረጃ ምንጮች ያገኙትን ሃሣብ አጠናቅረው ለ□ክል እንዲያቀርቡ ማበረታታት • ከዕለት ተዕለት የሕይወት ገጠመኞቻቸውን በማስ□□ሻ እንዲይዙና ክፍል ውስጥ በብጤ እርማት እንዲያርሙ ማትረፅ • በቡድን ሆነው በድራማ መልክ ጭውውት እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት

ዕምቶማ

- የቀረበውን ጽሑፍ አንብበው መረዳታቸውን መከታተል፤
- የድራማን ምንነትና ከሌሎች የስነ-ጽሑፍ ዘርፎች ጋር ያለውን ልዩነት መግለፃቸውን መከ□ተል፤
- በሚተውኑት ድራማና በሚሰጡት አስተያየት ላይ የድራማን ሙያዊ ቃላት በትክክል መጠቀማቸውን መከ□ተል፤
- ባቀረቡትና ከመገናኛ ብዙሃን በተከታተሉት ድራማ ላይ የሚሰጡትን አስተያየት መገምገም፤
- ከዐ/ነገሮች ውስጥ ያሉ የቃል ክፍሎችን ሙያ መለየታቸውን ማረጋገጥ፤
- ከመረጃ ምንጮች ተጠናቅሮ የቀረበውን ሃሣብ ማየት፤
- ከዕለትተዕለት የሕይወት ገጠመኞቻቸው የያዙትን ማስታወሻ በብጤ እርማት ስልት ተጠቅመው ማረማቸውን መከታተል፡፡

ለማጣቀሻነት የሚያገለግሉ መጻሕፍት ዝርዝር:-

1. ሀዲስ አለማየሁ:: 1958 :: **አቅር እስከ መቃብር::** አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
2. ሀዲስ አለማየሁ:: 1980:: **የልምዣት::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
3. ማህተመ ስላሴ □/መስቀል:: 1999:: **አማርኛ ቅኔ ከነፍቻቸው::** አዲስ አበባ: እሌኒ ማተሚያ ቤት ኃላፊነቱ የወሰነ የግል ማህበር::
4. መስፍን ሀ/ማርያም:: 1976:: **የቡና ቤት ስእሎችና ሌሎችም ወጐች**:: አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት::
5. መንግሥቱ ለማ:: 1955:: **የግጥም ጉባኤ::** አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
6. መኩሪያ ወርቁ:: 1982:: **ምሳሌያዊ አነጋገር::** አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
7. ሰለሞን ሃለፎም:: 1997:: **የድርሰት አጻጻፍ::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
8. በአሉ ግርማ:: 1962:: **ከአድማስ ባሻገር::** አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
9. በትሉ ሻቅፀ ራ:: 1996:: **በስነ-ጽሑፍ ቋንቋን ማስተማር::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
10. ባዬ ይማም:: 1987:: አማርኛ ሰዋሰው:: አዲስ አበባ: ት/መ/ማ/ማ/ድ/
11. ብርሃኑ ገ/ጻድቅ:: 1993:: **አማርኛ ፈሊጣዊ አነጋገሮችና ፍቺዎቻቸው::** አዲስ አበባ፣ ሜጋ ማተማያ ኢንተርኘራ□□::
12. ተሰማ ሀ/ሚካኤል:: 1951:: **ከሳቴ ብርሃን ተሰማ የአማርኛ መዝገበ ቃላት**:: አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
13. ተክለማርያም ፋን□ጽ:: 1964:: **ሆህተ ዓበብ □ስነጽሑፍ::** አዲስ አበባ፣ ትምህርት ሚኒስቴር::
14. □□ለ ቶትሴ:: 1996:: **ቅኔና ቅኔያዊ ጨዋታ ለትዝታ::** አዲስ አበባ፣ ጉተንበርግ ማተሚያ ቤት::
15. ንጉሤ ነገዎ:: 1996:: **□ቅኔ አፈታት ዘዴዎችና የምርጥ ቅኔዎች ስብስብ**:: አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::
16. አለም □ሸቱ:: 1992:: **መሠረታዊ የምርምርና የዘገባ አጻጻፍ::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሜያ ቤት::
17. አማረ ማሞ:: 1968:: **□ልቦለት □ሑአ መመሪጸ::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
18. አማረ ማሞ:: 1976:: **□ቀለም □ብታ፣የኢ-ልቦለድ አጻጻፍ መመሪያ::** አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት::
19. አምሳሉ አክሊሉና ዳኛቸው ወርቁ:: 1979:: **የአማርኛ ፈሊጦች::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
20. አብዱራህመቶና ሌሎችም:: 1980:: **አጫጭር ልቦለዶች::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
21. አብዱራህመቶና ንጉሜ አየለ ተካ:: 1979:: **ሙሽራውና ሌሎች. . .** አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት::
22. ከበደ ገ/መድህን:: 1992:: **ሳይንሳዊ የቅኔ አፈታት ስልት::** አዲስ አበባ፣ ብራና ማተሚያ ድርጅት::
23. □ረጹ ቶብሬ:: 1996:: **ተግባራዊ የጽሕፈት መማሪያ::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::
24. □ስ□ ተ□ለ□ልት:: 1962:: **አዲስ የአማርኛ መዝገበ ቃላት::** አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::
25. □በበ ሰ□ኘ:: 198ፀ: **የብርሃን ፍቅር::** አዲስ አበባ፣ ኩራዝ አሳታሚ ድርጅት::
26. ቴኛቸው ወርቁ:: 1985:: **□□ሑአ ዓበብ መመሪጸ::** አዲስ አበባ፣ የኢትዮጵያ መጻሕፍት ድርጅት::

27. ፀጋዬ ገ/መድህን:: 1966:: **እሳት ወይአበባ::** አዲስ አበባ፣ ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::

28. ፍቃደ አዘዘ:: 1985:: **ጩኸት::** አዲስ አበባ፣ ት/መ/ማ/ማ/ድ/

29. ዘሪሁን አስፋው:: 1992:: **የስነ-□ሑአ መሠረታውያን::** አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::

30. □ሽ□ ተሰማ::1996:: **ልሣነ ብዕር ከመ ልሣነ ሰብዕ::** አዲስ አበባ: ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት::

31. የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማዕከል:: 1982:: **የአማርኛ ምሳሌያዊ ንግግሮች ::** አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::

32. የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማዕከል:: 1993:: **የአማርኛ መዝገበ ቃላት::**
አዲስ አበባ፣ አርቲስቲክ ማተሚያ ቤት::

33. ቴታሁን አማረ:: 1989:: ዘመናዊ የአማርኛ ሰዋሰው በቀላል አቀራረብ:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ድርጅት

34 □ፅዓም መትብል:: 1977:: **□ቴሬቴ ብክር**:: አዲስ አበባ፣ ንግድ ማተሚያ ቤት::

35 መስፍን ሀ/ማርያም:: 1983:: **አውደ-ዓመት::** አዲስ አበባ፣

36 በ□ሉ ዕርማ:: 1972:: **□ራሲ□::** አዲስ አበባ፣

37. ተስኛጽ ሽኽጽ:: 1986:: **አንብቦ የመረዳትና የመጻፍ ችሎታን ማዳበር::** አዲስ አበባ፣

38. ተፈራወርቅ አራምዴ:: **□አማርኛ ሥነ ቃል::** አዲስ አበባ፣

39. ቴዎድሮስ ሙላቱ:: 1986:: **አውደ ጥበብ::** አዲስ አበባ:

40. አምሳሉና ደምሴ:: 1982:: **ዓሩ የአማርኛ ድርሰት እንዴት ያለ ነው?** አዲስ አበባ፣

41. ዮሐንስ አድማሱ:: 1990:: **እስኪ ተጠየቁ::** አዲስ አበባ::

42. ጥላሁን በየነ:: **ልሣን**::